

Vzpomínka na nepodařené přistání letadla na juřicovém vrchu u santovského lesa - KYČERY -

Byla neděle 17. prosince roku 1944. Bylo krásné slunečné počasí - bez snihu. Šli jsme s J. Malým z kostela z Velké Lhoty. Když jsme došli k chýšm, kde přebývali občané Bilek, Basel a Dudík - ve třech obydlích - zvaných HAVAJ, uviděli jsme v půl jedné hodině německé letadlo MESSERSCHMIT, jak letělo od Velké Lhoty směrem k santovu.

Pilot měl již kapotu letadla odsunutou a zřejmě pro poruchu chtěl přistát. Zřetelně jeho postavu bylo vidět. Když letadlo přeletěl blízky les, uslyšeli jsme velký rachot a následné ticho. Utíkali jsme směrem, kde jsme předpokládali pád letadla.

Pilot chtěl přistát na juřicovských lukách, zavadil vrutí letadla o mezu a letadlo se převrátilo. Když jsme doběhli k letadlu, pilot ještě seděl v kabině. Přiběhl tam současně občan Jaroslav Stančík čp. 110, který pilotovi sebral kuklu z hlavy a mapy, které měl na palubní desce. Pilot byl v šoku. Nedaleko byly tři rodinné domky občanů Jana Barbořáka, Karla Janče a Františka Snoze. Tito pilotu vytáhli z letadla, který byl odnesen na žebří do nejbližší chalupy. Tito zachránci přinesli pantok a nádoby a dali se do prosekání nádrže letadla, aby získali benzin. Tenkrát byl pouze na poukazky na výmlat obilí. Jelikož nádrž byla vrstvená, - guma - plátno - rosolatá hmota, trvalo to dlouho, než odcházeli s úsměvem a plnými nádobami benzínu. Chválili se, že jim šly dobře motory.

Letadlo messerschmit 109 mělo 2 kanony a 2 kulometry. Okoko byly rozházeny ostré náboje do kanonu. Mnozí občané se přišli na zřícené letadlo podívat a skoro každý si na památku vzal nějaký suvenýr, buď patron, drát a nebo vytáhl nějaký budík z přístrojové palubní desky. S čaganem se přišel podívat i starosta Novák.

Po ohledání havarie se strany německých policistů, nastoupila hlídání vraku letadla vojenská jednotka starých veteránů. Hlíдали vrak asi 14 dnů. Spali ve škole na Santově, na město chodili k Macháčkovi na Holomúc. Vždy byli dva na stráž u letadla. Měši postaveny kulomet s vloženým pásem ostrých nábojů a čekali na vystřídání. V obci byl oddíl partyzánů s názvem "Za rodinu", jejímž velitelem byl major Nikolaj Kuzmín a sídlo měli u Košárků čp. 95., tito, aby se neprozradili, dali Němcům pokoj.

Po 14 dnech letadlo rozmontovali, svezli k starostovi Novákovi a následně odvezli auty. Novákovi zbylo jen kolo s ocasu. Syn starosty Miloš svůj suvenýr - patronu z děla chtěl rozmontovat ve svěráku a výbuch mu pošramotil prsty.

Po dobu hlídání letadla, šel se tam podívat bystrický všeuměl - Josef Sedláček, občan sousední obce, který dělal občanům vše možné - jako vodovody, tesařské práce, opravoval motory a jako agent je také objednával. Měl přezdívku "CERT". Dělal dřevěné výrobky a jelikož býval u potoka poháněl stroje vodním kolem a později měl motor na dřevoplyn. Když došel k vojenské hlídce s francouzským klíčem v kapse, podíval se na jednoho vojáka a povídá mu: "Človče, já tě zokusi znám a domluvili se, že za RAKOUSKA sloužili spolu na vojně. Tak po mnoha letech se seznámili a také odcházeli spokojeni s kořistí z letadla.

Občan, který byl nepřetržitě 10 let v obci, měl v ní domovské právo a v případě když byl v nouzi, musela se o něho obec postarat. Výše jmenovaní občané Bilek, Basel, Dudík v Havaji byli nemajetní a obec jim dovolila si postavit boudy k bývaní na širší obecní cestě, Tito se živili prací u sedláků, za kterou jim dávali obživu. Na vodu chodili do potůčku asi 250 m vzdáleného.

Policejní schránka Klein Lhota Bez.
Wall. Meseritsch
• Gesch.Z. 1980/1944

Klein Lhota, 18.prosinec 1944

Okresnímu úřadu

Ve Wall. Meseritsch

Věc: Hlášení o zřízení letadla

Stančíka

Hlásím, že dne 17.12.1944 okolo 13h jsem potkal poštovního doručovatele Štefana Stančíka, bytem v Klein Bistritz 90, který mi oznámil, že se severně od Trigonometru 619 zřídilo německé letadlo.

K místu zřícení se vydal hlavní poručík policejní hlídky Wa.d.Gnd. Josef Schromm s poručíkem Wa Emilem Chvátalem z Malé Lhoty a zjistili následující:

Pilot letadla Uffz.Karl Reif, ^{jednomístným} ~~šestmístným~~ stíhací eskadra 300/5, oddíl předních letců skupiny Gnedlinburg, letěl se svým ~~šestmístným~~ ^{jednomístným} stíhacím letounem, dle údajů hospodáře Johanna Barbořáka, bytem v Klein Bistritz 109, ze směru Wall. Meseritsch na Trigonometer 619 – ~~had~~ Santov. Barbořák slyšel, že motor letadla vynechával a pilot hledal vhodné místo k přistání.

Jelikož v této hornaté oblasti žádné vhodné místo k přistání nenalezl, pilot se s letadlem zřítíl. Letadlo bylo kvůli své vysoké rychlosti při nárazu odmrštěno asi 60m, kde zůstalo na místě zničené.

Obyvatelé Klein Bistritz vynesli pilota Uffz. Karl Reif za účasti Johana Barbořáka z letadla a dopravili ho do Klein Bistritz 109, kde mu byla poskytnuta první pomoc, ještě před příchodem hlavního poručíka Wa.d.Gnd. Josefa Schromma a poručíka Wa. Emila Chvátala z GP. První pomoc poskytl učitel Johan Urban z Klein Bistritz. Poté, co mohl být beze všeho pilot Uffz. Karl Reif vyneseno z letadla, rozřezali obyvatelé Klein Bistritz popruhy padáku a odebrali ho z letadla.

Předpokládá se, že Reif zápasil s nepřátelskými letouny, protože vedle letadla ležela pouzdra od patronů.

Hlavní poručík Wm. Schromm se telefonicky spojil z Bistritz se zdravotní službou v Rosenau, která poslala dodávku s autem pro záchranu pilota. Jelikož měl Reif velké rány a bolesti a byl chvílemi v bezvědomí, nebylo možné se dorozumět. Reif otevřel oči a hledal svou služební pistoli, neboť si myslel, že je mezi nepřáteli. Z hlediska bezpečnosti, aby ve svém stavu na nikoho nezaútočil, mu byla pistole i s ostatními věcmi hlavním poručíkem Josefem Schrammem odebrána. Jednalo se o služební pistoli ^{user} ~~Moser~~, č.771449, Kal.7,65 mm, 6 nábojů 7,65 mm, 1 nůž, 1 padák č. 3179952 -5, 1 pár plstěných bot, 1 pár hnědých kožených rukavic, 1 spínací zámek, 1 záchranné kolo. Především předměty jsou v úschově na policejním stanovišti v Malé Lhotě.

Protože k místě nehody nevedla žádná cesta, byl Reif odveden za přítomnosti Johana Barbořáka a pod vedením hlavního poručíka Wm.d. Josefa Schromma asi 4 km k hlavní silnici ve směru na Wall. Bistritz, kde byl ošetřen hlavním lékařem Dr. Koehlerem, stanoviště Wall.

Meseritsch .

Poté co byl Reif označen doktorem jako „převozu schopný“ , byl odvezen pol. Autem stíhacího komanda Rugsam z Rosenau do nemocnice (lazaret) Teplitz, u mor. Weiskirchenu.

Stíhací letadlo mělo na trupu velkou hnědou „7“ a vzadu číslo 681854. číslo motoru se nedalo zjistit, protože byl motor zničen.

Letadlo bylo až do příchodu vsetínské armády pod dozorem hlavní hlídky.

17.12.1944 dostala telefonickou zprávu následující pracoviště:

IdUP Morava, GBK, Wall Meseritsch, letecké komando Prosnitz, německé hlavní komando Fridek a Wall. Meseritsch, Gestapo Vsetin, německá kriminální policie Wall. Meseritsch, velitelství armády v Mor. Weiskirchen.

Velitel GP krank
Chvátal
Hlavní strážník